

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks: 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler ved svar)	Innvalgstelefon	Vår dato	Vår ref. (bes oppgitt
Aage Storsve	73 19 92 80	02.06.2014	2014/3239-421.53
Landbruk og bygdeutvikling		Deres dato	Deres ref.
		11.04.2014	

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Uttalelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag - ny forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier - endring i forskrift for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Bakgrunn

Fylkesmannen har mottatt forslag til ny forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveger til høring. Forskriften vil erstatte forskrift av 20. desember 1996 nr. 1200.

Høringsbrevet omfatter også en mindre endring i forskrift av 4. februar 2004 nr. 447 om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

En hensiktsmessig infrastruktur er et sentralt rammevilkår for landbruket, skogressursene er fornybare og skogbruket har stor betydning både nasjonalt, regionalt og lokalt. Det hogges under 50 pst av tilveksten i Norge. Utvikling av skogsvegnettet er et av de viktigste tiltakene for å ta arealene og de fornybare ressursene i bruk som grunnlag for verdiskaping i skogsektoren samtidig som skogbruk kan bidra til å løse klimautfordringene. Landbruksveger er også viktige i krisesituasjoner, i beredskapssammenheng og for friluftsliv. Samtidig kan landbruksveger og den bruken som følger ha negative konsekvenser for miljøverdier enkelte steder og det kan oppstå konflikter. Det var bakgrunnen for at det i 1996 ble fastsatt en forskrift som stilte krav om miljøhensyn.

Intensjonen med revideringen av forskriften er å gjøre den mer oppdatert, enklere og tydeligere samtidig som hovedtrekkene er videreført.

De viktigste endringene

§ 1-2 Definisjoner

b) *Landbruksvirksomhet*: jordbruk, skogbruk, hagebruk og annen næringsvirksomhet med grunnlag i landbruksressursene på eiendommen.

Veilederen T-1443 «Plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss» vil være en rettesnor. Begrepet landbruksvirksomhet foreslår altså en videre definisjon i den nye forskriften. Departementet anser at næringsmessig nytte knyttet til f.eks. seterdrift, enkle husvær, sanking/tilsyn av husdyr på utmarksbeite og utleie i

---

Embetsledelse og administrasjonsstab	Kommunal- og samordningsstab	Justis- og beredskapsavdeling	Landbruk og bygdeutvikling	Miljøvern-avdeling	Oppvekst- og utdanningsavdeling	Sosial- og helseavdeling
						Telefaks 73 19 93 01

forbindelse med jakt, fiske og friluftsliv normalt ligger innenfor begrepet landbruksvirksomhet.

c) *Ombygging av landbruksvei*: all vesentlig oppgradering av eksisterende vei utover vedlikehold, herunder blant annet breddeutvidelse, forsterking av bærelag, endring av kurvatur og delvis omlegging av veitrase.

Endringen medfører en tydeligere grense mellom det som defineres som vedlikehold og ombygging, og som dermed er søkepliktig. Som eksempel er nevnt tiltak på enkle sleper eller gamle hesteveger for å kunne brukes til transport med traktor eller tilsvarende og som medfører større inngrep enn det som følger av § 1-3 andre ledd

§ 1-3 Virkeområdet

Endringen er ubetydelig fra gjeldene forskrift, men hva som skal behandles etter landbruksvegforskriften tydeliggjøres i og med at landbruk må utgjøre hovedformålet, dvs. over 50 % av samlet nytte og må ses i sammenheng med det utvidete landbruksbegrepet (§ 1-2 bokstav b). Det må derfor påregnes at flere veger skal vurderes etter landbruksvegforskriften.

I unntaksbestemmelsen i andre ledd er det gjort en forenkling, men Departementet legger til grunn at korte strekninger er opp til om lag 50 meter, lite areal er opp til om lag 150 m² og at avvik fra opprinnelig terrengnivå er opp til 1 meter. Det gis imidlertid en mulighet for skjønn i det en må ta utgangspunkt i en konkret vurdering og virkningen tiltaket vil ha på stedet. I redegjørelsen i høringsbrevet er det forutsatt at såkalte gravedrifter i bratt terreng må avklare søknadsplikt i forbindelse med planlegging av den enkelte drift, det legges altså vekt på god planlegging.

§ 2-2 Krav til konsekvensutredning og forhåndsgodkjenning

I tråd med forskrift 26. juni 2009 nr. 855 om konsekvensutredninger er kravet til konsekvensutredning senket fra 15 km til 5 km. Dette vil kunne medføre noe merarbeid for kommunene, men erfaringsmessig er det få veger som bygges i Sør-Trøndelag som er over 5 km.

§ 2-3 Innholdet i søknaden

Her er det små endringer, men i lys av uheldige hendelser og endret klima er det tatt inn krav om hensynet til å minimere faren for erosjon, masseskred og også hvordan eventuell negativ påvirkning av viktige miljøverdier ivaretas.

§ 3-1 Uttalelser

En presisering i redegjørelsen er at kommunen skal bidra til tilfredsstillende åpenhet og medvirkning, f.eks. ved at det informeres om vegtiltak på kommunens hjemmesider.

I og med at den regionale forvaltningen av reindrift er overført til Fylkesmannen, er forskriften endret ved at Fylkesmannen skal gis anledning til å uttale seg når vegtiltaket berører områder med reindriftsinteresser.

§ 3-2 Vedtakets innhold

Gjeldende § 3-3 videreføres, men det foreslås en annen inndeling som tydeliggjør de momenter som kommunen skal legge vekt på, bl.a. konsekvenser for viktige miljøverdier og faren erosjon og masseskred.

I nytt 3. ledd kreves det at det gjøres vurderinger etter NML, kapittel II. Departementet legger til grunn at ny vurdering etter NML ikke er nødvendig ved etterfølgende vedtak om tilskudd.

§ 3-3 Vilkår

Bestemmelsen er noe forenklet ved at avsnittet om vilkår for skogsdrift på avgrensede områder for å ivareta dokumenterte miljøverdier er tatt ut. Dette er sannsynligvis gjort fordi denne delen ivaretas av annet regelverk og sertifiseringsordninger i skogbruket. I redegjørelsen skriver Departementet at kommunen kan stille vilkår om tilbakeføring av driftsveger dersom dette er påkrevd for å redusere faren for erosjon og skred.

§ 3-4 Melding om avsluttet arbeid og sluttgodkjenning

Her er det foreslått to nye bestemmelser ved at kommunen skal innrapportere vegdata for ajourføring i felles kartdatabase (FKB). Under denne paragrafen er også inntatt at opplysninger om vegen skal oversendes Fylkesmannen.

Kapittel 4

Under dette kapittelet foreslås det to nye bestemmelser for å tydeliggjøre hjemmelsgrunnlaget for straff og øvrige sanksjoner ved brudd på forskriften, §§ 4-4 og 4-5.

Det foreslås avslutningsvis en endring i forskrift av 4. februar 2004 nr. 47 om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket ved at INON- begrepet avvikles som verktøy i arealpolitikken. Det vil bety at 2. avsnitt i § 5 utgår. Departementet legger til grunn at avveining av nærings- og miljøhensyn skal foretas i forbindelse med godkjenningsvedtak av alle veganlegg.

Uttalelse til forslag til ny forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveger

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vil komme med følgende uttalelse til forslag til ny forskrift:

Til § 1-2 bokstav b)

Eksklusivt jaktutleie kan i dag gi betydelig inntekt, og dermed gi et økonomisk grunnlag for bygging av landbruksveger utenom områder som har nevneverdig økonomisk betydning innenfor det tradisjonelle jord- og skogbruk, f.eks. bygging av veger til fjells i forbindelse med rypejakt. Fylkesmannen er skeptisk til at dette alene kan gi grunnlag for behandling etter landbruksvegforskriften og om dette er en ønskelig konsekvens av det utvidete næringsbegrepet i denne sammenhengen. Fylkesmannen mener at tilleggsnæringsene kan komme som

tilleggsmomenter og ikke at disse alene skal kunne gi grunnlag for bygging av veger. Den foreslåtte utvidelsen av landbruksvirksomhetsbegrepet kan medføre utfordringer dersom et stort antall veger vil bli bygd som følge av denne endringen.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag foreslår at tradisjonelt jord- og skogbruk fortsatt skal være de viktigste kriteriene for at en vegsøknad skal kunne behandles etter landbruksvegforskriften, men at det utvidete landbruksbegrepet (landbruk pluss) kan være med å avgjøre om søknaden skal behandles etter forskriften eller etter Plan- og bygningsloven.

Til § 1-3 og § 2-1

Definisjonen for hva som er søkepliktig er tydeliggjort ved at alle tiltak som ikke er vedlikehold er søknadspliktig. Slik det er praktisert i forhold til gjeldende regelverk er tiltak på eksisterende veger som ikke medfører heving av vegklasse ikke ansett som søkepliktig hvis tiltaket ikke medfører endring av trase. Slike tiltak kan være breddeutvidelse og påføring av nytt bærelag for å bringe vegen opp til dagens standard i forhold til gjeldende vegnormaler. Dette vil medføre merarbeid for forvaltningen uten at det har betydning for ivaretagelse av formålet med forskriften.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag foreslår derfor at tiltak på eksisterende veger som har som formål å modernisere vegen opp til godkjent standard i henhold til gjeldende vegnormaler ikke er søkepliktig hvis tiltaket ikke medfører heving av vegklasse. Begrepet modernisering av eksisterende vegklasse innføres og tas inn i 2. ledd under § 1-3 for tiltak som ikke er søkepliktig.

I redegjørelsen definerer Departementet hva som ikke anses som søkepliktig. Definisjonene burde vært tatt inn i § 1-3 andre ledd for å tydeliggjøre hva som ikke er søkepliktig i selve forskriften. Fylkesmannen opplever at det er mye skjønn og ulik praktisering av dette i kommunene og at dette skaper unødvendig forvirring blant skogbrukets utøvere.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag foreslår at ubetydelige terrenginngrep defineres i forskriften i § 1-3 andre ledd.

I Departementets redegjørelse under kapittel 1 er det tatt inn et avsnitt om gravedrifter og at denne driftsmetoden har fått økt utbredelse og kan gi betydelige terrenginngrep med påfølgende fare for erosjon, masseskred og uheldige påvirkninger på miljøet, særlig vannmiljøet. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag opplever en stor etterspørsel etter skogsvirke og at dette i mange tilfeller går på bekostning av gode og langsiktige vegløsninger, også i bratt terreng. I rapport 05/2013 fra Skog og landskap om evaluering av gravedrifter framgår det at det skjer en betydelig masseforflytning ved gravedrifter, og at fyllinger og skjæringer kan være betydelig over 1 meter. Denne driftsformen kan også gi betydelig erosjon, medføre endringer i avrenningen fra arealet, samt gi uheldige effekter på naturmiljø og landskap. Generelt medfører gravedrifter så store inngrep at disse burde vært søkepliktige slik at en får vurdert virkningene og om andre driftsmetoder som bruk av taubane eller vegbygging er en bedre løsning

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag foreslår at såkalte gravedrifter defineres som søkepliktige. Dette vil avklare faren for erosjon, masseskred og miljømessige konsekvenser og gi forvaltningen anledning til å vurdere eventuelle gode og langsiktige vegløsninger eller andre driftsmetoder. Forvaltningen gis dermed anledning til også å stille vilkår om tiltak etter avsluttet drift. Bestemmelsen tas inn under § 1-3.

Til § 2-3 3. ledd

I søknaden skal det redegjøres for hvordan hensynet til å minimere faren for erosjon, masseskred og negativ påvirkning av viktige miljøverdier ivaretas. I lys av et endret klima og enkelte uheldige hendelser er det påkrevd at planlegging og bygging av veger ivaretar hensynet til erosjon og masseskred. Fylkesmannen ser imidlertid ikke helt for seg hvordan dette skal gjøres i praksis i den enkelte søknad. Her må heller forskriften presisere at selve planleggingen av vegen skal gjøres av personer med tilstrekkelig kompetanse til å utarbeide planer som ivaretar dette hensynet.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag foreslår at nytt søknadsskjema utformes slik at det går fram av søknaden om vegen planlegges i områder med fare for erosjon og masseskred. Er det krysset av for dette i søknaden, eller at kommunen av andre årsaker har kunnskap om dette, skal vedtak med vilkår utformes på en slik måte at det stilles krav om at vegen skal planlegges av personer med tilstrekkelig kompetanse til å utarbeide planer som ivaretar dette hensynet. Dette kan innarbeides i §§ 3-2 og 3-3.

Til § 3-1

I 2010 ble plikten for kommunene til å innhente uttalelse fra Fylkesmannen ved søknad om nybygging av skogsbilveger tatt ut av forskriften. Fylkesmannens rett til å uttale seg til bygging av skogsbilveger i områder med spesiell miljøstatus ble samtidig tatt ut av forskriften. Denne endringen har skapt usikkerhet om åpenhet, medvirkning og hensyn til miljøverdier i saksbehandlingen blir tilstrekkelig ivare tatt.

I dag mangler kommunene reelle innsynsmuligheter til mye viktig miljøinformasjon som er etablert i databasene Naturbase, Rovbase og Artsobservasjoner. Stedfestet informasjon om tilstedeværelse av svært sjeldne arter, og arter som vurderes som utsatt for «fauna- og florakrim» er sikkerhetsbeskyttet gjennom bruker- og passordsystemer. Kommunene mangler denne beskyttede innsynsmuligheten. Dette innebærer at kommunene i mange tilfeller ikke er kjent med svært viktige miljøverdier. Fylkesmannen mener de store miljøverdiene som finnes i skog, og konsekvensene den foreslåtte utvidelsen av definisjonen landbruksvirksomhet kan medføre, forsterker behovet for å involvere Fylkesmannen i en høring.

Fylkesmannen viser til vårt brev av 5.3.2010 (ref 2010/1874) hvor vi uttalte oss til denne endringen.

Fylkesmannen ber departementet å vurdere om Fylkesmannen som miljømyndighet må bli en høringspart etter landbruksveiforskriften.

I dag er det slik at det er det enkelte fylket som utarbeider retningslinjer for tildeling av tilskudd med hjemmel i forskriften. I disse retningslinjene kan fylket

bl.a. stille krav til byggeplan og hvordan kvaliteten på denne skal være. Det er i forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 5 fjerde ledd stilt krav om at det skal foreligge en byggeplan som kommunen godkjenner. Vi erfarer at gode byggeplaner er svært viktig for å få gjennomført et vegprosjekt på en god måte, både byggeteknisk, skogfaglig, miljømessig og økonomisk. Dette gir byggherre trygghet og en unngår konflikter. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag stiller derfor strenge krav til byggeplanene i sin tilskuddsforvaltning. De samme kravene bør gjelde uavhengig av om tiltaket får tilskudd eller ikke og bør derfor tas inn i forskrifte

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag foreslår at krav om byggeplan og planteknisk kompetanse tas inn i forskriften under kapittel 3.

Ellers er det i forslaget ikke tatt inn krav om overordnede planer. Dette er kanskje ingen stor sak, men mange fylker og kommuner har lagt ned en betydelig innsats i å utarbeide såkalte hovedplaner for landbruksveger for å synliggjøre behov for tiltak på kort og lang sikt. Planene gir forvaltningen et godt grunnlag for å drive et nødvendig pådrivningsarbeid for økt vegbygging.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ber derfor Departementet vurdere om krav til overordnede planer skal være en del av forskriften i lys av regjeringas økte satsing på skogbrukets infrastruktur.

Forslag om endring i forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Store sammenhengende naturområder uten tyngre tekniske inngrep har ofte kvaliteter eller egenskaper man sjelden eller aldri finner andre steder. Fraværet av inngrep og kvaliteter for biologisk mangfold, opplevelseskvaliteter, friluftsliv, landskap og økosystemtjenester samt referanseverdi og egenverdi, gjør at disse områdene har verdier som er viktige og bør ivaretas. Det er av den grunn viktig at hensynet til store sammenhengende naturområder tillegges stor vekt ved vurdering av om søknad om bygging av landbruksvei skal innvilges. Store sammenhengende naturområder uten tyngre tekniske inngrep må fortsatt være med blant de miljøverdier som vurderes i vegsaker. Om det i enkeltsaker blir fattet vedtak om bygging av veger som berører store sammenhengende naturområder uten tyngre tekniske inngrep, er vi enige i at det kan synes urimelig at det ikke skal kunne gis tilskudd til veger som er vedtatt bygget, og hvor det i saken er gjort grundige vurderinger av miljøverdiene, herunder store sammenhengende naturområder uten tyngre tekniske inngrep.

Dette er en statlig tilskuddsordning, som forvaltes av Fylkesmannen. Dersom det har vært krav om at vegsakene skal sendes Fylkesmannen til uttalelse, kunne Fylkesmannen ha gitt sine vurderinger i saken, herunder vurderinger omkring hensyn til inngrepfri natur. I de tilfeller hvor Fylkesmannen ikke har vesentlige merknader til saken, bør det også i neste omgang være aktuelt å kunne gi tilskudd, selv om vegen påvirker store sammenhengende naturområder uten tyngre tekniske inngrep.

Tilleggsmerknad til Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har de siste årene hatt stort fokus på hovedplan for landbruksveger og planlegging av veger i fylket. Vegplanlegging med dyktige

fagfolk med riktig kompetanse er helt avgjørende for å sikre gode veger på kort og lang sikt. Dette er viktig for skogeiere som investerer i vegene og det er viktig for det offentlige som går inn med tilskudd.

For å sikre en optimal utbygging av skogsvegnettet har fylkesmannen satt av LUF-midler til den delen av planleggingsjobben som ikke er fakturerbar, men som er svært viktig for i det hele tatt å få bygd de riktige vegene. Dette er i strid med gjeldende forskrift, da tilskudd kun kan utbetales til skogeier. Men fylkesmannen har fått aksept for denne praksisen fra Statens Landbruksforvaltning. Fylkesmannen ber derfor Departementet vurdere en endring av forskriften for å åpne for at en del av tilskuddsrammen kan brukes til overordna vegplanlegging, slik det var anledning til før 1996. Dette vil være med på å sikre et aktivt vegplanleggermiljø, som igjen vil føre til bedre veger for skogeier, skognæring og det offentlige.

Med hilsen

Tore Bjørkli (e.f.)
landbruksdirektør

Jan Yngvar Kiel
ass. landbruksdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.